

nechce vydati, dokud žalobci nezaplatí náklad spojený s převezněním vozu, a uloženu jim pokutu. Uplatňují tedy žalobci své soukromé právo vlastnické a brání se proti soukromému zasahování do tohoto jejich práva žalovanou obcí (osobováním si soukromého práva zadržovacího). I když žalobci v žalobě nedoličují, jakým způsobem nabyli vlastnictví k fasuňkovému vozu s dřívím, jest přes to z obsahu žaloby patrné, že jde o žalobu vlastnickou podle § 366 obč. zák., poněvadž žalobci v ní tvrdí, že jim žalovaná obec zadržuje jejich fasuňkový vůz s dřívím, tedy jejich vlastní věci. Rozhodovati o nároku, že obci nepřisluší právo zadržovati žalobcům vůz s dřívím pro učiněný náklad, jsou povolány řádné soudy (§ 1 j. n.). Neobstojí ani námitka žalované, že vykonává zadržování vozu se dřívím jen jako veřejný orgán, který pečuje o řád silniční policie, poněvadž jde tu o řešení otázky předběžné a předurčující a soudy jsou oprávněny řešiti v důvodech svých rozhodnutí i předběžné a předurčující otázky veřejnoprávní. Ani námitka žalované, že jí přísluší zadržovací právo podle § 471 obč. zák., nemění nic na věci, neboť i tu běží o řešení soukromoprávního nároku, o němž jest podle § 1 j. n. rozhodovati řádným soudům. Právem proto rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva.

Čís. 12822.

Pozemková reforma.

Pro nárok na zaplacení ujednané kupní ceny, pokud se týče přejímací ceny jest přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 19. září 1933, R I 322/33.)

V žalobě na presidenta Státního pozemkového úřadu a na československý stát tvrdil žalobce, že mezi ním a prvním žalovaným, předsedou Státního pozemkového úřadu, došlo k ujednání ústní tržové smlouvy, podle níž československý stát koupil od žalobce za sjednanou tržovou cenu 20,500.000 Kč a za dalších podmínek v žalobní žádosti podrobně vypočtených nemovitosti velkostatku. Dovožoval, že tato smlouva není dohodou ve smyslu § 44 zákona č. 329/20 Sb. z. a n., nýbrž prostou tržovou smlouvou, nesouvisející s provedením pozemkové reformy na tomto velkostatku. Domáhal se pak toho, by rozsudkem bylo zjištěno, že ona tržová smlouva mezi žalobcem a žalovaným československým státem vznikla a jest po právu, dále, by Státní pozemkový úřad byl uznán povinným, zaplatiti žalobci 20,500.000 Kč s příslušnými úroky, by žalovaný prezident Státního pozemkového úřadu a Státní pozemkový úřad byli uznáni povinnými rukou společnou a nerozdílnou vyhotoviti a podepsati ve vší formě práva onu tržovou smlouvu buď ve formě tržové smlouvy nebo ve formě dohody. Žalovaní vznesli proti žalobě námitku nepřipustnosti pořadu práva, již soud prvního státního soudu vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud nevyhověl žalobcovu rekursu ohledně žalovaného presidenta Státního pozemkového úřadu, vyhověl však rekursu ohledně československého státu a zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva ohledně tohoto ža-

lovaného. V tomto směru uvedl v d ů v o d e c h: Prvý soud je názoru, že se již podle obsahu žaloby a podle obsahu dohody žalobní nárok opírá o smlouvu, která není ničím jiným než dohodou ve smyslu §§ 14, 26 a 44 náhr. zák., že dohoda taková má povahu veřejnoprávní, je správním úkonem státního orgánu, a že proto nárok z ní nepatří na pořad práva. Prvý soud staví se tu zřejmě na stanovisko zaujaté v rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 4. září 1930 R I 591/30 (sbírka čís. 10109), kteréžto rozhodnutí bylo předmětem rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů, utvořeného podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n., který ve svém rozsudku ze dne 7. prosince 1931 č. j. 758/31 (uveřejněno ve sb. nejv. soudu civ. Dodatek V. k ročníku XIII.) vyslovil ve věci náhrady za převzatý majetek, že k rozhodování jsou příslušné řádné soudy. Prvý soud přehlédl, že i nejvyšší soud v onom svém rozhodnutí v poznámce připustil, že žádné pravidlo není bez výjimky a že na příklad § 24 náhr. zák. dovoluje Státnímu pozemkovému úřadu vyměnit (a zajisté i odkoupiti) nezabranou půdu a že tato směnná smlouva je ovšem smlouva soukromoprávní a poměr z ní poměrem soukromoprávním, takže by se strany z něho musily žalovati navzájem před soudem. Podobně má se věc i v souzeném případě, kde žalující strana tvrdí, že se kupní smlouva týkala i půdy státem nezabrané, pokud se týče půdy ze záboru již propuštěné, jakož i příslušenství, ba i věcí movitých, tedy věcí záboru nepodléhajících. Ale nehledíc ani k tomu, má soud rekursní za to, že, i kdyby skutečně šlo tu o dohodu po rozumu §§ 14, 26 a 44 náhr. zák., přece jen v podstatě by šlo o pohledávku soukromoprávní, jejíž zaplacení se žalobce domáhá a jejíž přezkoumání spadá do kompetence řádných soudů (§§ 42, 44, 47, 52 náhr. zák.). Dohoda jeví znaky smíru po rozumu § 1380 obč. zák., tedy poměru soukromoprávního, o němž rozhodovati přísluší jen řádným soudům. Pokud se žalobce domáhá též zjištění existence smlouvy a jejího podepsání ohledně koupě a převzetí panství V., jde v podstatě jen o prejudiciální určovací návrh po rozumu § 236 c. ř. s., kdežto hlavním a podstatným bodem žalobní žádosti je nárok, aby žalovaná strana (čsl. erár) byla uznána povinnou zaplatiti straně žalující 20,500.000 Kč s přísl., kterýžto nárok žalobní čelí jen proti žalovanému eráru.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací rekurs není opodstatněn. Rekursní soud případně uvedl, že zjišťovací část žalobního žádání jest jen předem do žaloby pojatým mezitímním návrhem na zjištění podle § 236 c. ř. s. a že jde vlastně o žalobu na zaplacení kupní ceny ujednané dohodou, pokud se týče přejímací ceny. Že taková žaloba, to jest žaloba o zaplacení i případné přejímací ceny patří na pořad práva, bylo zevrubně dovedeno v rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 7. prosince 1931 č. j. 758/31 (srovnej též rozhodnutí téhož senátu ze dne 5. června

1931 č. j. 714/31, uveřejněné ve sb. n. s. z roku 1931 dodatek čís. I.). Co se týče mezitímního zjišťovacího návrhu, souhlasí i tu dovolací soud s rekursním soudem a odkazuje na důvody napadeného usnesení.

Čís. 12823.

Zákon ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

O nezákonnosti (§ 46 (2) zák.) může být řeč jen, přiči-li se rozhodnutí přímo zákonu. Tomu není tak, není-li otázka přímo řešena v zákoně a je-li v praxi sporná.

(Rozh. ze dne 21. září 1933, R I 647/33.)

Rejstříkový soud vyzval civilního inženýra, opovídacího firmu, aby předložil koncesní listinu, opravňující ho k živnostenskému provádění staveb. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení soudů nižších stolic, jež lze napadati jen z důvodů vytčených v § 46 odst. (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Stěžovatel uplatňuje zmatečnost a nezákonnost napadených usnesení, leč neprávem. Zmatečnost podle § 41 odst. (2) c) zákona vidí v tom, že nesporný soudce rozhodl spornou otázku správně, zda stěžovatel jako úředně autorisovaný civilní inženýr jest oprávněn prováděti po živnostensku stavby, aniž se musí vykázati živnostenským listem (koncesní listinou opravňující ho k živnostenskému provádění staveb). Tu však jde jen o řešení otázky předurčující, k čemuž nesporný soudce byl podle § 25 zákona oprávněn, ovšem jen s účinky pro toto nesporné řízení. Nelze proto mluvit o zmatečnosti řízení. O nezákonnosti může být řeč jen, když se rozhodnutí přiči přímo zákonu. Ale tomu tak není v tomto případě, ona otázka v zákoně přímo řešena není a jest i v praxi velice sporná, jakž vyplývá z protichůdných názorů obchodní a živnostenské komory v Praze a inženýrské komory v Praze (srov. Kompasové vydání živnostenského řádu z roku 1926 sv. I. str. 812 a svazek II. str. 775 a 823). Jde tudíž jen o výtku nesprávného právního posouzení věci, které však nepodléhá podle § 46 odst. (2) uvedeného zákona přezkumu nejvyššího soudu. Dovolací rekurs musil se proto minouti s úspěchem.

Čís. 12824.

Změnilo-li konsumní družstvo, které již podle posavadních stanov bylo oprávněno přijímati a zúrokovati členské zápůjčky, doslov stanov v ten smysl, že »bude podporovati spořivost členů přijímáním a